

God man för ensamkommande barn

Att vara god man för ett ensamkommande barn innebär att du under en tid kommer vara en av de viktigaste personerna för barnet. Barnet kommer att träffa många personer med olika funktioner under tiden han/hon söker uppehållstillstånd i Sverige. Som god man kommer du att fungera som ”spindeln i nätet” kring barnet och ha en koordinerande roll. Det gäller att barnets personliga situation tillgodoses på bästa sätt.

För att få en så bra start på uppdraget som möjligt tar man kontakt med socialtjänstens enhet för boende för ensamkommande barn, Migrationsverkets mottagningsenhet för barn, barnets offentliga biträde och andra berörda om ditt uppdrag. Det är viktigt att besöka barnet och boendet/familjen med en tolk för samtal om vilka behov barnet har och vad du kan hjälpa till med.

UPPDRAGET

Barnets boende och omvårdnad

Växjö kommun har träffat en överenskommelse med Migrationsverket om mottagande av ensamkommande barn. Barnets placering på ett boende som bestäms av socialtjänsten fråntar inte den gode mannen det juridiska ansvaret för barnets personliga och andra angelägenheter, det vill säga även när det gäller frågor om barnets boende. Du ska inte ha hand om den faktiska, dagliga omvårdnaden om barnet, som åligger boendet/familjehemmet. I den dagliga omsorgen menas t ex att se till att barnet går till skolan, följa med till läkare eller tandläkare eller följa med på resan till Migrationsverket. Däremot är det du som god man som är med på själva mötet på Migrationsverket.

Att följa med till läkare m fl betyder att det ligger på boendet och i sista hand socialnämnden att ordna med transporten till de olika mötena. En vuxen måste alltid följa med barnet. Den gode mannen är inte någon chaufför utan ska endast finnas på plats och närvara vid det möte eller utredning som är aktuell.

Inom omvårdnaden ryms olika fritidsaktiviteter som boendet kan utföra för alla barn på boendet, till exempel utflykter. Det är dock viktigt att du som god man har kontinuerlig kontakt med boendet eftersom det är de som har hand om den dagliga omvårdnaden.

Om barnet avviker från boendet är det gode mannen som beslutar om att barnet ska återvända dit. Gode mannen en

möjlighet via länsrätten att begära hjälp att återföra barnet till boendet. Gode mannen kan även ordna så att barnet blir föremål för ett omhändertagande enligt LVU om barnet till exempel vistas i en för barnet skadlig miljö.

Om det blir aktuellt att barnet ordnar eget boende före 18-årsdagen och vill hyra en lägenhet är det gode mannen som har att medverka till att teckna hyreskontrakt.

Skola

Barnet kommer att börja skolan kort efter att de har anlänt till boendet. Du som god man ses som målsman och har då rätt och bör delta i utvecklingssamtal eller andra samtal som rör barnet.

Hälso- och sjukvård

Många av barnen har traumatiska upplevelser bakom sig. Det är därför viktigt att du som god man ger barnet den hjälp och det stöd som krävs för barnets kontakter med hälso- och sjukvården. Det är inte du som behöver följa med på besöken i sjukvården, men du har ansvar för att vården erbjuds barnet.

Om barnet utsätts för brott/begår brott

Skulle barnet utsättas för brott ska den gode mannen se till att barnets talan förs på bästa sätt i rättegångsprocessen. Ibland kan en åklagare föra barnets talan, men det kan också förekomma att den gode mannen får se till att barnet får ett målsägandebiträde. Den gode mannen får hålla i de nödvändiga kontakterna

med polis och åklagare för utredning och sedan med tingsrätten.

Om barnet begår brott ska den gode mannen se till att biträda barnet exempelvis i fråga om åtalsunderlåtelse eller annars se till att barnet i förekommande fall erhåller en offentlig försvarare.

Kontakt med familj/familjeåterförening

Man får många gånger förutsätta att barnet har det bäst hos sina föräldrar. Den gode mannen har att verka för att familjeåterförening kan ske. En sådan sker vanligen i barnets hemland. I speciella fall kan Migrationsverket bevilja uppehållstillstånd för att en återförening ska ske i Sverige. I vart fall kan den gode mannen verka för att barnet har kontakt med sina nära anhöriga.

Socialtjänsten har också ett stort ansvar i arbetet med familjeåterförening. Svenska Röda Korset kan hjälpa till med familjeåterföreningar.

Sekretess

Du lyder inte under sekretesslagen som god man och har således inte tystnadsplikt. Du ska dock inte utan vidare lämna vidare uppgifter som rör barnet till obehöriga, till exempel till vänner och familj, inte heller till personal på institutioner eller myndigheter. Tänk särskilt på sådana uppgifter som du har fått i förtroende av barnet. Du har rätt till sekretessbelagda uppgifter rörande barnet från till exempel Migrationsverket.

Ekonomi

Det är du som god man som utövar förmynderskapet för barnet. Därmed har du hand om och bestämmer över barnets medel som kan bestå av till exempel dagersättning, bidrag till kläder eller skolmaterial eller andra medel som tillkommer barnet. Du bestämmer också om eventuell fördelning till barnet själv, familjehem, sparande med mera av beviljade bidrag/ersättningar. Det är dock inte vanligt att barnet disponerar några ekonomiska medel vid ankomsten till Sverige.

Dagersättning

Dagersättning (24 kr/dag för barn i Migrationsverkets boende) och bidrag från Migrationsverket går i regel direkt in på ett ICA-kort (Maestro). Det går att ta ut kontanter på kortet utan att handla något. Däremot går det inte att sätta in pengar på kontot. Det är gode mannen som ansvarar för kortet och om barnet själv får förfoga över kortet. Om kortet tappas bort eller stjäls ska gode mannen anmäla detta till polisen. Ett nytt kort kan sedan beställas hos handläggaren på Migrationsverket efter att polisanmälan skickats till Migrationsverket i Växjö.

Särskilt bidrag (SÄB)

Barnet har rätt att söka så kallat SÄB (särskilt bidrag) för kläder, aktiviteter, optiker osv. enligt lagen om mottagande av asylsökande (LMA).

Ansökan görs av gode mannen och barnet. Ansökan kan göras på vilket papper som helst. Det är dock viktigt att tänka på att det i ansökan framgår vad man söker bidrag för, t.ex. vinterjacka, gymnastikskor osv.

Migrationsverket bifaller eller avslår ansökan. Besluten kan överklagas.

KOM IHÅG att det är du som god man som bestämmer över barnets medel och dess användning. Du ska dock lyssna på barnets synpunkter i detta och i andra avseenden i takt med dess mognad och ålder.

Asylärendet

Det är du som god man som har ansvaret för att företräda barnet i asyl-processen. Det innebär bland annat att det är du som är ansvarig för att asylansökan görs. Barnet har rätt att få sin sak prövad i Sverige, även om den gode mannen anser att det finns mindre goda möjligheter att ansökan kommer att beviljas. Men det är alltså en skyldighet för gode mannen att göra asylansökan för barnet.

Om ett barn får ett avslag är det också du som har ansvaret för om en överklagan av beslutet ska göras eller inte. Ditt uppdrag är dock inte att se till att barnet får ett uppehållstillstånd. Uppdraget innebär istället att du ska se till att barnet får en så rättvis prövning som möjligt och ett stöd i processen. Det kan handla om att man hjälper barnet att få fram de uppgifter som kan behövas för Migrationsverkets prövning och förbereder barnet både på att få uppehållstillstånd och att inte få det.

Offentligt biträde

Om offentligt biträde förordnas, upphör biträdets rätt att företräda barnet när en god man har förordnats. Du företräder barnet, men kan lämna en fullmakt till det

offentliga biträdet att föra barnets talan i utlänningsärendet.

Du ska dock hålla dig underrättad om utvecklingen i ärendet och får inte nekas att delta i möten och samtal som rör barnet i ärendet. Kom överens med det offentliga biträdet om vem som gör vad i utlänningsärendet så att det inte sker ageranden parallellt.

Resor i asylärendet

Den gode mannen ska vara medverkande i möten på Migrationsverket men det är socialtjänstens ansvar att se till att barnet kommer dit och att en person följer med om det behövs. Gode mannen bokar sin resa själv och kan få kostnadsersättning för det.

När ett barn får permanent uppehållstillstånd (PUT)

Så snart barnet har fått PUT, innan barnet flyttar från asylboendet bör följande ha gjorts:

1. PUT-bevis skickas hem till gode mannen.
2. Gode mannen ska folkbokföra barnet hos Skatteverket (kan ta upp till 4 veckor varför det bör göras så snart som möjligt efter PUT). Fyll gärna i blanketten innan du går till Skatteverket, ta även med PUT-beviset. För barn under 18 år finns en särskild blankett för folkbokföring.
3. Skaffa ID-kort (kostnaden kan sökas som SÄB från Migrationsverket) och bankkonto till barnet när det blivit folkbokfört.

4. Ansök om studiestöd och extra tillägg från CSN.
Skolan tillhandahåller dessa blanketter.

5. Om barnet lever på bistånd ska detta intygas av Arbete och välfärd (ansvarig socialsekreterare) på en blankett som tillhandhålls av CSN. Bifoga även ett registerutdrag när blanketten efter verifikation av socialsekreteraren lämnas till CSN.

6. När allt detta är gjort kan du vänta på att svar inkommer. CSN-bidraget kommer att sättas in på konto tillhörande gode mannen sista bankdagen i månaden (ej juni, juli och augusti). Det är du som god man som bestämmer hur dessa pengar ska användas och förvaltas.

Avslag på asylansökan

Ett avslag på asylansökan sker alltid muntligt. God man och barnet kallas till samtal hos Migrationsverket i Växjö. Det är den gode mannen som har att besluta om överklagande av beslutet.

Ungdom som fyller 18 år före beslut i asylprocessen lämnats

Cirka fyra veckor före ungdomen fyller 18 år gör ansvarig socialsekreterare (den som skrivit in och har akten) en bedömning om ungdomen klarar eget boende på en mottagningsenhet, det som förut kallades flyktingförläggning. Denna bedömning görs tillsammans med boendepersonal, gode mannen och ungdomen själv. Om bedömningen är att ungdomen klarar ett sådant boende skrivs han ut på samma sätt som övriga ungdomar i kommunen som omfattas av socialtjänsten

och ska skrivas ut. Detta skickas sedan till ansvarig handläggare på Migrationsverkets mottagningsenhet. Ungdomen har alltid rätt att lämna ett önskemål om var han vill bo, men det finns inga garantier att han/hon hamnar där.

Om bedömningen görs att ungdomen inte klarar ett boende på en mottagningsenhet ska en ny placering enligt socialtjänstlagen göras med en motivering om varför. Att man mår dåligt på grund av asylprocessen anses allmänt inte vara en grund, de flesta mår dåligt av den orsaken. Däremot kan sjukdom, psykisk sjukdom, oförmåga att ta hand om sig själv utöver det vanliga vara en grund.

Anmälan om uppehållstillstånd, ändrade förhållanden, återförening med familj, flyttning till annan kommun, avvikelse med mera

Du ska omgående underrätta överförmyndarnämnden om när barnet har fått uppehållstillstånd samt skicka med en kopia av beslutet. Om du vet att barnet ska flytta, ska du meddela detta till överförmyndarnämnden omgående. Du ska även genast informera överförmyndarnämnden om godmanskapet av något annat skäl än på grund av att barnet uppnått myndighetsålder kan upphöra.

När godmanskapet upphör

- När barnet fyller 18 år, utan något särskilt beslut
  - När barnets föräldrar förenar sig med barnet i Sverige.
- Handlingar som styrker detta bifogas.

- Om annan än vuxen förälder, som på grund av lag eller sedvänja i den stat barnet senast hade sin hemvist, har ställning som vårdnad havare för barnet och vill påta sig ansvaret. Handlingar eller utredning som styrker behörigheten bifogas.
- När barnet varaktigt lämnat Sverige (till exempel vid avvisning, nekat uppehållstillstånd, återförenas med föräldrarna eller på grund av Dublinöverenskommelsen). Migrationsverkets beslut bifogas.
- När särskilt förordnad vårdnadshavare utses. Tingsrättens förordnande bifogas.
- När det uppenbart inte finns något behov, t.ex. att barnet efter utredning befunnits vara 18 år eller äldre. Bifoga kopia av Migrationsverkets bedömning.

Om barnet avviker

Meddela överförmyndarnämnden genast. Bifoga Migrationsverkets bedömning om det finns goda skäl att anta att barnet varaktigt lämnat Sverige. Barnet kan ha lämnat kvar tillhörigheter. God man ska inte ta hand om eller behålla dessa. Migrationsverket kan behålla tillhörigheterna eller överlämna värdefulla tillhörigheter till polisen. God man kan bestämma vad som ska göras med övriga tillhörigheter.

Entledigande av god man

När godmanskapet upphör av andra skäl än uppnådd myndighetsålder (uppskrivning i ålder räknas inte hit), ska du snarast begära ditt entledigande.

Om du vill bli entledigad av andra skäl, är du skyldig att kvarstå som god man tills ny god man kan förordnas.

Observera att – om barnet varaktigt vistas i eller har blivit folkbokförd i en annan kommun – din redovisning och din begäran om entledigande ska ställas till den kommunen.

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDENS KONTROLL OCH DEN GODE MANNENS REDOVISNING

Förteckning

Din första redovisning till överförmyndarnämnden är att inom två månader upprätta en förteckning över barnets tillgångar och skulder.

Förteckningen intygar du på heder och samvete.

När du träffar barnet första gången sedan du har förordnats kan du ha med dig förteckningsblanketter och fråga barnet och boendet om dess tillgångar. Sänder du in den omgående till överförmyndarnämnden, kan nämnden i direkt anslutning till granskningen av förteckningen överväga beslut om befrielse från års- eller sluträkning eller om förenklad redovisning.

Årsräkning/sluträkning, redogörelse samt begäran om arvode

Du bör varje kvartal lämna redogörelse samt begäran om arvode till Överförmyndarnämnden. Lämnas sådan redovisning före den 5:e i månaden kommer nämnden att utbetala ersättning samma månad.

Du ska före den 1 mars varje år eller om godmanskapet upphör, inom en månad från entledigandedagen, lämna en årsräkning/sluträkning och en redogörelse över barnets personliga angelägenheter, som redovisar

vilka inkomster och utgifter som barnet har haft under ett kalenderår eller viss period, respektive vilka åtgärder som du har vidtagit avseende barnets personliga angelägenheter. Se ovan om befrielse från redovisning eller förenklad redovisning.

Arvode

Arvodet som god man för ensamkommande barn är för närvarande 200 kr per timme (2015). Mot kvitto kan även kostnadsersättning för till exempel parkering utbetalas. Dessutom utgår bilersättning med 1,85 kr per km. Arvodet utbetalas den 27:e i månaden under förutsättning att redovisningen inkommit till överförmyndarnämnden den 5:e i månaden.

Växjö kommun överförmyndarnämnden

Box 1222, 351 12 Växjö

Telefon 0470-41 000

E-post: overformyndarnamnden@vaxjo.se

Hemsida: www.vaxjo.se/godman